

at Kaarsted ved det eller må vide det. Sammenlagt fører det til, at værket burde slutte med endnu et bind, der tager disse emner op ret systematisk og med et historisk perspektiv. Det vil være, som det hedder, ressourcspild, hvis ikke den megen viden og eftertanke, der kendetegner værket, samles på denne måde. Så vil der også blive plads til en mere samlet, præcis og skarpere dokumentation af den rigtige konklusion, H. P. Clausen drager i forordet: »I det skildrede tyveår fandt velfærdsstaten under udstrakt politisk enighed den form, vi kender i dag«.

Trods de mangler eller ønsker, der er ført frem, står det imidlertid fast, at Kaarsted blandt sine mange gøremål har skabt et hovedværk. Forstået på den måde, at man bestandig med udbytte vil vende tilbage til det.

Vagn Dybdahl

Mette Madsen: – *Og så er der kaffe. Seksten år som folkevalgt.* (Gyldendal, 1992). 172 s.

Mette Madsen er en rutineret, velformuleret og erfaren skribent, og alligevel har hun til den i øvrigt gode titel leveret en bog, der ikke klart dækker dens store rækkevidde. Den uforberedte læser til tro, at det drejer sig om erindringer fra de år, Mette Madsen var fremtrædende politiker. Erindringer om, hvad der skete politisk både som optakt til beslutninger og strategier, når beslutningerne var truffet, alt dette lover Mette Madsen at bringe i en senere bog. Her er der tale om en skildring af et folketingsmedlems møde med Folketinget og af vilkår og livsformer for et folketingsmedlem.

Da Mette Madsen i 1971 blev opstillet for Venstre i Frederikshavnkredsen, havde hun ikke før deltaget i politik, end ikke været partimedlem. Hun var imidlertid allerede i opvæksten fast for-

ankret i et venstremiljø. Hun, der hidtil havde været husmoder og deltaget i sin mands sagførerforretning i Pandrup, var imidlertid fra 1958 kendt for sine satiriske vers først i Aalborg Stifttidende, senere i Vendsyssel Tidende og landskendt i 1964 for medarbejderskabet i Blæksprutten. Nu gjorde hun springet til Folketinget og mødte her en ny verden.

Den bog, hun nu har skrevet, er i virkeligheden en fortsættelse og nutidig pendant til Svend Thorsens fortræffelige og nyttige »Danmarks rigsdag«, der kom i 1947 som optakt til Rigsdagens 100-års jubilæum. Mette Madsens bog er anderledes anlagt og opbygget, også skrevet i en hel anden stil, giver også i mange retninger et mere tæt billede af folketingets arbejde, bl.a. i kraft af at intet af dette var selvfølgelig for hende, mens det for Thorsen var en beskrivelse af et miljø, han gennem mange år var vokset ind i som iagttagere.

Det, der er med her, er det daglige arbejde. Her er karakteristikkene af kontorforholdene, af arbejdet i salen, i udvalgene, i gruppemøderne og i præsidiet – med er også »lønforholdene«. Der er også forbindelsen med valgkredsen, med kontakterne i internationalt samarbejde, af »selskabsliv« blandt kolleger og hos regenten. Det er alt bygget op som en almindelig skildring af hvert emne efterfulgt af dagbogsuddrag, der i glimt giver det hele en nærværende og dagsaktuel form.

Til dette kommer småbemærkninger om de agerende personer. Disse bemærkninger er ligeledes styret stramt, således at det er småepisoder og anekdoter, der ikke blot er med for pointens skyld, men med fordi de i høj grad illustrerer bogens formål.

Mette Madsens bog er i det hele af en sådan karakter, at den – hvad nok ikke har været hensigten – vil være en udbytterig læsning for den, der skriver om el-

ler blot vil sætte sig ind i baggrunden af moderne politisk historie. Sammenholdt med Thorsens bog, viser den også, hvordan det at være medlem af Folketinget har ændret sig i det forholdsvis korte tidsrum.

Vagn Dybdahl

Palle Lauring: *Brydningstid. Erindringer 1930-46*. (Gyldendal, 1992). 316 s.

Den store og meget læste historieskriver fortsætter barndoms- og de helt unge års erindringer. Det første bind kom under titlen »To verdener« i 1989. Fortsættelsen kunne for indholdets skyld udmærket være kommet under samme titel: det er også to verdener, som her er emnerne: seminarietid i Haderslev 1930-35 og ung lærer i København fra 1935.

Det er næppe nødvendigt at sige, at bogen er skrevet fint, og at læseren skal være sjældent uinteresseret for ikke at optages af bogen. Det ville være vel meget at sige, at den ikke handler om brydninger i Laurings personlige udvikling; men den er meget fri for direkte elementer i personudviklingen, og når de kommer med, er det som hovedregel episoder, som i lige så høj grad er glimt, der er almindelig tidshistorie; episoderne udnyttes således, at de er meget belysende for de to hovedtemaer.

Når det gælder seminariet, er det centrale ikke seminarieuddannelse som helhed. Det, der er, er gode signalementer af Haderslev, af livet i pensionater, af studerendes boligforhold (det meste af tiden boede Lauring på skolens kollegium) og -indretning, boghandlernes funktion, konditoribesøg, kammeratliv m.m. Der er også udenlandsrejser under højst beskedne forhold, glæden over kvaliteten af datidens camembert, sportens ringe betydning – også i seminarie-

uddannelsen. Markant er også karakteristikken af de små provinsseminarier, der havde meget fælles med landbrugsskolerne og for så vidt også de to universiteter i kraft af deres lidenhed og deres dengang markante afsondrethed fra det øvrige samfund og dermed skabte en »korpssånd«, der prægede de fleste for livet.

Seminariets forstander (1926-37) var litteraturhistorikeren Georg Christensen. Mens Lauring som hovedregel ikke bringer større personskildringer, får Georg Christensen megen plads. I to-tre tiår indtog han også en fremskudt plads som litteraturhistoriker, men i offentligheden først og fremmest som en central skikkelse i uddannelsesdebatten og i mange henseender og på flere niveauer prægede han reformerne ud fra sine – som det hed – progressive synspunkter. Lauring holder sig til, hvordan han virkede som forstander for det »kommunistiske« seminarium. Gennem mange enkeltteksempler gives en række nuancer til belysning af Georg Christensens personlighed, som der ikke er blevet plads til i samtidens eller eftertidens billede af Georg Christensen, men som gør billedet af ham mere facetteret.

Lærertiden i København er mindre alment oplysende. Der gives et udmærket indtryk af ansættelsesforholdene og inspektørernes magtfulde position, mens selve undervisningens form og indhold kun strejfses. Der er i al deres korthed gode stykker om den sociale nød, og præcise småglimt af et lærerpars bestræbelser på at etablere sig efter tidens »repræsentative« idealkrav i den socialgruppe, de ilhørte. Der er også bidrag til belysning af Laurings tilsyneladende idiosynkratiske holdning til administration og kontorfolk; her er den ro og afbalancerede livsklogskab, der ellers kendetegner bogen, helt borte.

Vagn Dybdahl